

Hart voor ergonomie en passie voor kunst

Maria Niessen neemt na bijna 17 jaar afscheid als bestuurslid van de Stichting Registratie ergonomen (SRe), als voorzitter van de Raad voor Registratie (RvR) en als Nederlands afgevaardigde voor het Centre for Registration of European Ergonomists (CREE). Maar dat betekent niet dat ze stil gaat zitten. Haar hart blijft kloppen voor de ergonomie, terwijl haar handen glaskunst creëren.

Trea ten Kate

Maria Niessen herinnert zich een van de eerste registratie-aanvragen. “Ik verwachtte een bescheiden pakje, maar ontving twee grote dozen met projectdossiers”, blikt ze terug op haar beginperiode als voorzitter van de Raad voor Registratie. “Ik dacht: ‘dát gaan we anders doen’. Het proces van registreren is nu efficiënter en deels gedigitaliseerd.” Maria voegt eraan toe dat dit niet alleen haar verdienste is. Het is mede te danken aan de inzet van de leden van de Raad voor Registratie. De raad is zorgvuldig samengesteld, ook daar heeft Maria zich al die jaren sterk voor gemaakt. “We letten erop dat alle specialisaties binnen de ergonomie zijn vertegenwoordigd, dat er een vertegenwoordiging is uit verschillende werkkringen en dat er een goede verdeling is van mannen en vrouwen.”

Onvermoeibaar

Eind jaren '90 was mw. drs. Maria W.J. Niessen Eur.Erg. bestuurslid van de toenmalige NVvE (Nederlandse Vereniging voor Ergonomie, tegenwoordig Human Factors NL). Vanuit die rol nam zij plaats op de kwaliteitszetel in het bestuur van de SRE. Na het vertrek van Schelto Scholtens als voorzitter van de Raad voor Registratie, nam Maria de voorzittershamer van hem over. Dat betekende ook dat ze Nederland vertegenwoordigde in de Council van het CREE. Onvermoeibaar zorgde Maria al die jaren voor een zorgvuldig nationaal beoordelingsproces en een zo goed mogelijke vertaling van de Nederlandse registratie-aanvragen bij het CREE. Namens de SRe zorgde ze ervoor dat ontwikkelingen op het gebied van professionalisering van ergonomen op de agenda kwamen bij het CREE. Zo kunnen ergonomen die met pensioen zijn en minder gaan werken, nu hun registratie behouden. Ze ondersteunde diverse landen bij het opzetten van hun Nationaal Assessment proces. Onder meer Polen en Letland begeleidde ze in het proces van toetreding tot de CREE.

Registratieproces

“Toen ik in 1999 begon als voorzitter van de RvR dacht ik: als we nou eens 25 geregistreerd ergonomen halen, dan heb ik mijn werk goed gedaan”, zegt Maria. Inmiddels zijn het er 74. Er zijn echter ook ontwikkelingen die Maria zorgen baren. “In Nederland is de postdoctorale opleiding Ergonomie gestopt. Het gevolg is dat er een terugloop is van het aantal aanmeldingen van nieuw te registreren ergonomen, terwijl het zichtbaar maken van de professie van ergonoom steeds belangrijker wordt. Grote bedrijven vragen om geregistreerde ergonomen. Doordat er geen postdoctorale opleiding meer is, moeten mensen opleidingen sprokkelen om aan alle eisen voor registratie te voldoen. Studenten kunnen vakken, waarin ze niet of onvoldoende zijn opgeleid, volgen bij andere vakgroepen of aan andere universiteiten. Als je al werkt, wordt dat moeilijker. Ik vind het belangrijk dat mensen geïnformeerd worden over de mogelijkheden om hun kennis uit te breiden om aan de kwaliteitseisen van de registratie te kunnen voldoen. Ik wil nog steeds mijn bijdrage daaraan leveren.”

Hart voor ergonomie

Frank Krause van het TNO volgt Maria op als voorzitter van de SRE. Ze gooit hem niet zomaar in het diepe. “Om mijn werk over te dragen zijn we samen naar de laatste CREE bijeenkomst gegaan en hebben we het beoordelingsproces en de rollen doorlopen.” Wat wil Maria aan haar opvolger en de leden van de SRE meegeven? “Blijf de ergonomie promoten, blijf mensen stimuleren om zich te laten registreren en begeleid mensen in het registratieproces”, antwoordt Maria zonder aarzelen. “In het verleden organiseerden we informatieavonden waarop het ook mogelijk was om hulp te krijgen bij het invullen van formulieren. Het bood de gelegenheid om contacten te leggen en vragen te beantwoorden. Zulke avonden moeten eigenlijk terugkomen. Op Europees niveau is men bezig

de 'best practices' te verzamelen voor publicatie op de CREE website. Laat ook Nederlandse ergonomen, die goede projecten hebben gedaan, als voorbeeld dienen."

Van zeilinstructeur tot ergonoom

Toen Maria op haar 16e een bijbaantje had als caissière, klom ze al snel op tot hoofd-caissière. Toen ze tijdens haar studie een week op zeilkamp ging, kreeg ze de smaak te pakken en werd zeilinstructeur. Tot op de dag van vandaag kenmerkt dat Maria. Als ze zich ergens op stort, bijt ze zich erin vast. Tijdens haar studie psychologie raakte ze al gefascineerd door de psychologische functieleer, een terrein binnen de psychologie, gericht op de basisfuncties van de hersenen die in het gedrag een rol spelen. Ze werkte bij de hoogovens en op het ingenieursbureau van de Marine, waarna ze als organisatiedeskundige en ergonoom bij de arbodienst van de ING aan de slag ging. Ze merkte dat het niet vanzelfsprekend was dat ze op tijd betrokken werd bij ontwikkelingen. "Toen het callcenter van ING een nieuwe administratie kreeg, bleek na de installatie van de applicatie dat de medewerkers er niet mee konden werken", noemt Maria als voorbeeld. "Dan komt de vraag om een aanbeveling pas bij de ergonoom. In het geval van het callcenter besloten we uiteindelijk een eigen applicatie te bouwen. Het is zoveel beter om vóór de aanschaf van apparatuur of het bouwen van machines of applicaties de ergonoom in te schakelen. Denk bijvoorbeeld aan de aanschaf van een nieuwe printstraat. Die wordt beoordeeld op snelheid, kleur en prijs. Ik beoordeel het op bedieningsgemak en veiligheid. Bij de ING worden adviesaanvragen inmiddels door de OR niet meer in behandeling genomen als de arbo-effecten en de te nemen maatregelen niet beschreven zijn. Dat is een goede ontwikkeling." Maria heeft nu ook haar werk bij de arbodienst van de ING afgerond. Maar haar werk als ergonoom laat ze niet helemaal los. Daarvoor heeft ze nog teveel te bieden. Ze wordt lid van de beroeps- en arbitrage commissie van de SRe en wil haar kennis en ervaring vanuit haar bureau 'Ergonomisch Advies Haarlem' blijven inzetten. Hierbij richt ze zich met name op ergonomisch- en Arbo-advies en de inzet van ergonomie bij kortere ontwerpprojecten.

Passie voor kunst

Voor ze ging studeren aan de universiteit, rondde Maria de kunstacademie af. Ze is afgestudeerd in beeldhouwen en keramiek. Na een ongeluk in 2010 liep ze beperkingen op aan haar pols, die steeds ernstiger worden. Beeldhouwen en andere zware werkzaamheden gaan niet meer. Dat was een reden om er nu voor te kiezen haar werk en nevenfuncties grotendeels af te bouwen en een manier te vinden om zich opnieuw te richten op de beeldende kunst. Zoals alles in haar leven, pakt ze ook dat grondig aan. Ze meldde zich aan voor de deeltijdopleiding Glaskunst aan het Instituut voor Kunst

en Ambacht in Mechelen en is nu halverwege het tweede jaar. Na afronding van de vijfjarige opleiding wil ze nog een specialisatie doen die twee jaar duurt. Haar eerste jaar rondde ze af met een expositie. "Het thema was 'inside'", vertelt Maria. "Voor die expositie maakte ik kunstobjecten in de vorm van glazen bollen in kubussen van glas. Het tweede jaar staat in het teken van samensmelten en vervormen van glas. Daarnaast volg ik ook lessen in glasblazen en gieten met vloeibaar glas. Het materiaal is enerzijds een beperking omdat het breekbaar en erg heet is als het vervormbaar is, maar dat is ook een uitdaging. Ik loop tegen de grenzen aan van het materiaal glas. Ik hoop te ontdekken hoe ik deze kan verleggen en binnen het glas mijn eigen weg kan vinden." Maria is van mening dat haar kunstwerken voor zichzelf moet spreken. "Ik vind niet dat er eerst een verhaal verteld moet worden om het werk te begrijpen. Het object moet mensen gewoon boeien. Ik ben zelf gefascineerd door vormen en structuren en ben altijd op zoek naar vormen en structuren die binnen een thema passen." Maria laat in haar atelier haar glaskunst zien, maar ook een veelvoud aan materialen en foto's die haar inspireren vanwege de vorm en structuur. Kleine stukjes metaal, dikke scheepstouwen, zaaddozen en takken met knoestige vormen, foto's van een barst in het ijs en van een oude deur waar de verf afbladdert, vormen samen een opvallende waaier van inspiratie voor de Haarlemse kunstenaress.

Op bezoek bij Maria

Maria vertelt met een aanstekelijk enthousiasme over beeldende kunst, haar atelier en de glaskunst. Iedereen die nieuwsgierig is geworden, nodigt ze van harte uit om een afspraak te maken om eens te komen kijken in haar Glas- en Keramiek-atelier in Haarlem. Maar ook de ergonomie laat ze niet los. "Ik heb al in de jaren '80 tijdens mijn studie psychologie gekozen voor de ergonomie en dat zal altijd aan me blijven hangen. De ergonomie ligt zo dicht bij alles waar je als mens in je dagelijks leven mee te maken hebt, zelfs bij de inrichting van mijn atelier en het ontwerp van mijn website. Mijn prioriteit ligt nu bij de beeldende kunst, maar vanuit mijn adviesbureau en in de beroepscommissie van de SRe blijf ik me inzetten voor de ergonomie."